Lieta C-460/22

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas Reglamenta 98. panta 1. punktu

Iesniegšanas datums:

2022. gada 11. jūlijs

Iesniedzējtiesa:

Fővárosi Törvényszék (Galvaspilsētas Budapeštas tiesa, Ungārija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2022. gada 21. jūnijs

Prasītāja:

Digi Távközlési és Szolgáltató Kft.

Atbildētājs:

Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság (Valsts plašsaziņas līdzekļu un komunikāciju birojs, Ungārija)

Pamatlietas priekšmets

Komunikāciju jomā pieņemta lēmuma tiesiskuma pārbaude

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Elektronisko komunikāciju pakalpojumi – Valsts regulatīvās iestādes lēmums, ar ko nosaka frekvenču izmantošanas tiesības – Uzņēmuma, kurš nav piedalījies izsoļu procedūrā par frekvenču izmantošanas tiesību piešķiršanu, *locus standi*, lai apstrīdētu šo lēmumu

Juridiskais pamats: LESD 267. pants

Prejudiciālais jautājums

“Vai uzņēmums, kurš attiecīgajā tirgū sniedz elektronisko komunikāciju pakalpojumus, bet kurš nepiedalījās konkrētajā izsoles procedūrā (turpmāk

DARBA VERSIJA

tekstā – "izsoles procedūra"), jo neatbilda dalības nosacījumiem, kas paredzēti specifikācijās, kurās ietverti detalizēti izsoles procedūras noteikumi (turpmāk tekstā – "specifikācijas"), un tādēļ valsts regulatīvās iestādes lēmumā, ar kuru nosaka izsoles procedūras iznākumu, nav ietverts neviens noteikums attiecībā uz šo uzņēmumu, ir uzskatāms par uzņēmumu, kuru ietekmējis valsts regulatīvās iestādes lēmums, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2002/21/EK (2002. gada 7. marts) par kopējiem reglamentējošiem noteikumiem attiecībā uz elektronisko komunikāciju tīkliem un pakalpojumiem (pamatdirektīva) 4. panta 1. punkta izpratnē, un tādējādi tam ir iespēja īstenot tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību, kas atzītas [Eiropas Savienības Pamattiesību hartas] 47. pantā?"

Atbilstošās Savienības tiesību normas

– Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2002/21/EK (2002. gada 7. marts) par kopējiem reglamentējošiem noteikumiem attiecībā uz elektronisko komunikāciju tīkliem un pakalpojumiem (pamatdirektīva) (OV 2002, L 108, 33. lpp.), 4. panta 1. punkts.

– Eiropas Savienības Pamattiesību harta (turpmāk tekstā – "Harta"), 47. pants.

– Tiesas (otrā palāta) spriedums, 2008. gada 21. februāris, *Tele2 Telecommunication* (C-426/05, EU:C:2008:103) (turpmāk tekstā – "spriedums *Tele2*").

– Tiesas (ceturtā palāta) spriedums, 2008. gada 24. aprīlis, *Arcor* (C-55/06, EU:C:2008:244) (turpmāk tekstā – "spriedums *Arcor*").

– Tiesas (trešā palāta) spriedums, 2015. gada 22. janvāris, *T-Mobile Austria* (C-282/13, EU:C:2015:24) (turpmāk tekstā – "spriedums *T-Mobile Austria*").

– Tiesas (ceturtā palāta) spriedums, 2015. gada 19. marts, *E.ON Földgáz Trade* (C-510/13, EU:C:2015:189) (turpmāk tekstā – "spriedums *E.ON Földgáz*").

Atbilstošās valsts tiesību normas

– *A közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény* (2017. gada Administratīvā procesa tiesā likums I), 4. panta 3. punkta c) apakšpunkts, 5. pants, 17. panta a) punkts un 88. panta 1. punkta b) apakšpunkts).

Saskaņā ar minētajiem noteikumiem citastarp personai, kuras tiesības vai likumīgās intereses tieši skar administratīvā darbība, ir tiesības celt prasību. Tiesa tostarp noraida prasību, ja nav iespējams pierādīt, ka ir tieši aizskartas prasītāja likumīgās tiesības vai intereses.

DARBA VERSIJA

Īss pamatlietas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

1 Valsts plašsaziņas līdzekļu un komunikāciju birojs (turpmāk tekstā – "VPLKB") 2020. gada 16. oktobrī uzsāka izsoles procedūru par frekvenču izmantošanas tiesībām. Pirmajā izsoles procedūras dienā tas publicēja specifikācijas, kurās bija sīki izklāstīti procedūras noteikumi.

2 Prasītāja pamatlietā *Digi Távközlési és Szolgáltató Kft.* (turpmāk tekstā – "*Digi*") ir Ungārijā reģistrēta komercsabiedrība, kas tajā sniedz elektronisko komunikāciju pakalpojumus. 2020. gada septembrī un oktobrī *Digi* piedalījās specifikāciju projekta apspriešanā, kuras laikā tā iesniedza savus apsvērumus par tām. Tomēr tā nepiedalījās izsoles procedūrā, uzskatot, ka neatbilst minētajās specifikācijās noteiktajiem dalības nosacījumiem.

3 Izsoles procedūrā līdz 2020. gada 10. novembrim kopumā piedalījās trīs sabiedrības, proti, *Vodafone Magyarország Zrt.*, *Telenor Magyarország Zrt.* un *Magyar Telekom Nyrt.* VPLKB 2021. gada 9. marta lēmumā (turpmāk tekstā – "apstrīdētais lēmums") konstatēja procedūras iznākumu, saskaņā ar kuru šīm trim sabiedrībām tika piešķirtas frekvenču izmantošanas tiesības.

4 *Digi* pārsūdzēja apstrīdēto lēmumu *Fővárosi Törvényszék* (Galvaspilsētas Budapeštas tiesa, Ungārija), proti, iesniedzējtiesā. *Digi* lūdza minēto tiesu atcelt iepriekš minēto lēmumu un uzdot VPLKB uzsākt jaunu procedūru, izslēdzot specifikāciju piemērošanu. VPLKB lūdza šo tiesu noraidīt prasību, jo, pēc tās domām, *Digi* nebija *locus standi*, lai apstrīdētu šo lēmumu.

5 Izskatot šo prasību, iesniedzējtiesa iesniedza Tiesai lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu.

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

6 *Digi* apgalvo, ka tai ir *locus standi*, lai pārsūdzētu apstrīdēto lēmumu, atbilstoši Direktīvas 2002/21 4. panta 1. punktam, neatkarīgi no tā, vai tā piedalījās vai nepiedalījās izsoles procedūrā kā tās dalībnieks. Šajā ziņā *Digi* atsaucas uz Eiropas Savienības tiesisko regulējumu elektronisko komunikāciju jomā, proti, Direktīvas 2002/21 12., 19. un 20. apsvērumu, kā arī 4. panta 1. punktu, 8. panta 2. punktu un 9. panta 1. punktu. Saskaņā ar šo tiesisko regulējumu *Digi* kā izsoles procedūras dalībnieku konkurents ir uzskatāma par skarto personu, kuras tiesības vai likumīgās intereses tieši ietekmē izsoles procedūra un apstrīdētais lēmums kā administratīva darbība.

7 Atsaucoties uz spriedumu *E.ON Földgáz*, *Digi* norāda, ka saskaņā ar Tiesas judikatūru efektīvas tiesiskās aizsardzības princips nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu par tiesībām celt prasību, kas tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību piešķir vienīgi administratīvā lēmuma adresātam, nevis uzņēmumam, ko uzskata par skarto pusi Savienības tiesiskā regulējuma elektronisko komunikāciju jomā izpratnē.

DARBA VERSIJA

8 *Digi* atsaucas arī uz spriedumiem *Tele2*, *Arcor* un *T-Mobile Austria*. Pirmkārt, saskaņā ar šiem spriedumiem jēdziens "skartā puse" ietver jebkuru uzņēmumu, kura stāvokli tirgū vai tiesības potenciāli var ietekmēt valsts regulatīvās iestādes lēmums, kas adresēts citiem uzņēmumiem. Tādējādi nav nepieciešams pierādīt faktisko skārumu. Otrkārt, tā norāda, ka nav arī nepieciešams, lai skartajai pusei būtu līgumattiecības ar lēmuma adresātiem. Treškārt, skārums var izrietēt arī no plānotas, bet neīstenotas darbības, un līdz ar to *Digi* nav nepieciešams faktiski veikt darbību, kas tai piešķirtu skartās puses statusu.

9 *Digi* uzskata, ka apstrīdētais lēmums potenciāli var ietekmēt tās stāvokli tirgū vai tās tiesības, jo VPLKB pieņēma lēmumu, pamatojoties uz specifikācijām, kurās bija noteiktas dažas prasības, kuras ir būtiski prettiesiskas, un lēmuma adresāti potenciāli var kļūt par līguma partneriem, ar kuriem *Digi* neizbēgami būtu jārēķinās. Tā kā apstrīdētais lēmums ir balstīts uz šādām prettiesiskām specifikācijām, ar to ir pārkāpts pienākums veicināt konkurenci un tiesību normas, kas paredz atlases procedūru, kas balstīta uz objektīviem, pārredzamiem, samērīgiem, nediskriminējošiem un atbilstošiem kritērijiem.

10 VPLKB apgalvo, ka *Digi* nav *locus standi*, jo apstrīdētais lēmums neskar tās tiesības vai likumīgās intereses. Administratīvās tiesvedības priekšmets varētu būt vienīgi individuāls lēmums, kurā VPLKB konstatētu, ka *Digi* nav izpildījusi specifikācijās norādītās prasības. Tomēr VPLKB nepieņēma šādu individuālu lēmumu tieši un vienīgi tāpēc, ka *Digi* nepiedalījās izsoles procedūrā, lai gan to varēja darīt. Apstrīdētais lēmums nekādā veidā neietekmē *Digi* tiesisko stāvokli, jo tajā nav ietverts neviens noteikums par dalības nosacījumiem konkursa specifikācijās. Šajā lēmumā ir vienīgi noteikts, kas ir izraudzītie pretendenti, kādas frekvenču izmantošanas tiesības tiem ir piešķirtas un uz cik ilgu laiku, kā arī noteikti ar šīm tiesībām saistītie nosacījumi un maksājumi, kas jāveic izraudzītajiem pretendentiem. Fakts, ka *Digi* ir izsoles procedūras dalībnieku konkurente, nav pietiekams, lai tai atzītu *locus standi* apstrīdētā lēmuma apstrīdēšanai. Šim nolūkam *Digi* bija jānorāda, ar kuru šī lēmuma noteikumu bija paredzēts mainīt tās tiesisko stāvokli vai kurš noteikums radītu šādas sekas. Visbeidzot, VPLKB apgalvo, ka spriedumus, uz kuriem atsaucas *Digi*, nevar pēc analoģijas piemērot šajā lietā, jo tos Tiesa ir pasludinājusi lietās, kuru faktiskā un tiesiskā situācija atšķiras no šīs lietas faktiskās un tiesiskās situācijas.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatojums

11 Iesniedzējtiesa atsaucas uz Direktīvas 2002/21 12. apsvērumu un 4. panta 1. punktu, kā arī Hartas 47. pantu. Tā norāda, ka Direktīvā 2002/21 nav definēts jēdziens "skartā puse" un ka tādēļ tas ir jāinterpretē, ņemot vērā Tiesas judikatūrā noteiktās pamatnostādnes.

12 Iepriekš minētajos spriedumos Tiesa pārbaudīja trīs nosacījumus, lai noteiktu, vai konkrēts uzņēmums ir uzskatāms par "skarto pusi" Direktīvas 2002/21 4. panta 1. punkta izpratnē. Pirmkārt, "skartajai pusei" jābūt uzņēmumam, kas ir tā(-o)

DARBA VERSIJA

uzņēmuma(-u) konkurents(-i), kam adresēts valsts regulatīvās iestādes lēmums. Otrkārt, valsts regulatīvajai iestādei lēmums jāpieņem saskaņā ar procedūru, kas paredzēta konkurences aizsardzībai. Treškārt, ir arī nepieciešams, lai šāds lēmums ietekmētu vai varētu ietekmēt pirmā uzņēmuma stāvokli tirgū.

13 Iesniedzējtiesa uzskata, ka šajā lietā ir izpildīti pirmie divi nosacījumi. Savukārt attiecībā uz trešo nosacījumu minētā tiesa uzskata, ka ir nepieciešama papildu interpretācija. Šajā ziņā rodas jautājums, vai uzņēmums, kas attiecīgajā tirgū sniedz elektronisko komunikāciju pakalpojumus, bet nav piedalījies izsoles procedūrā, jo pats secināja, ka neatbilst specifikācijās paredzētajiem dalības nosacījumiem (kurus tas uzskata par prettiesiskiem), un tādēļ lēmumā, ar kuru nosaka izsoles procedūras iznākumu, nav ietverts neviens noteikums attiecībā uz šo uzņēmumu, ir uzskatāms par skarto pusi, kurai ir tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību, lai apstrīdētu šo lēmumu.

14 Iesniedzējtiesa pārskata Ungārijas tiesu judikatūru jautājumā par *locus standi*. Saskaņā ar Ungārijas tiesībām *locus standi* būtībā ir materiāltiesisks jautājums, proti, tas nozīmē, ka starp pusi un strīda priekšmetu pastāv materiāltiesisko interešu attiecības. Lieta attiecas uz personas tiesībām vai likumīgām interesēm, ja šī persona ir tieši ieinteresēta zināt, vai iestāde ir noteikusi, vai pastāv tiesības vai pienākumi attiecībā uz citu personu, un, ja ir, tad kāds ir šo tiesību vai pienākumu saturs.

15 Ungārijas tiesu līdzšinējā judikatūrā prasītāja ekonomiskās intereses, t. i., intereses, kas izriet no tā konkurenta statusa, netika uzskatītas par tiešu likumīgu interesi, kas varētu būt par pamatu tā *locus standi*. Tomēr *Kúria* (Augstākā tiesa, Ungārija) vēlāk atzina, ka regulējuma jomās, kurās aizsargājamās intereses ir konkurence tirgū un jo īpaši, ja regulējums ir saistīts arī ar Savienības tiesībām, konkurenta statuss var būt par pamatu *locus standi*.

16 Tādējādi regulatīvās iestādes lēmuma gadījumā arī ekonomiskā interese var būt tieša likumīga interese un būt par pamatu *locus standi*, lai gan šī iespēja vienmēr ir jāizskata katrā gadījumā atsevišķi.

17 Šajā lietā iesniedzējtiesa uzskata, ka *Digi* konkurenta statuss pats par sevi nepierāda tiešu skārumu, jo *Digi* nav spējusi norādīt, ar kuru apstrīdētā lēmuma noteikumu bija paredzēts mainīt tās tiesisko stāvokli vai kurš noteikums radītu šādas sekas. *Digi* vienīgi apgalvoja, ka apstrīdētais lēmums var potenciāli ietekmēt tās tiesības vai stāvokli tirgū, jo VPLKB pieņēma šo lēmumu, pamatojoties uz prettiesiskām specifikācijām, un lēmuma adresāti potenciāli var kļūt par līguma partneriem, ar kuriem *Digi* neizbēgami būs jārēķinās. Tomēr saskaņā ar iesniedzējtiesas viedokli šis potenciālais skārums ir vienīgi hipotētisks un nav uzskatāms par faktisku skārumu. Nevar konstatēt, ka apstrīdētais lēmums acīmredzami ietekmētu *Digi* tiesisko stāvokli, jo šī sabiedrība pati nolēma nepiedalīties izsoles procedūrā, lai gan ne noteikumi, ne specifikācijas to neliedza. Līdz ar to VPLKB lēmums nevarēja ietekmēt *Digi* tiesisko stāvokli.

DARBA VERSIJA

18 Iesniedzējtiesa uzskata, ka spriedumi, uz kuriem atsaucas *Digi*, arī nepierāda tās tiešo skārumu. It īpaši, spriedumā *Tele2* Tiesa pārbaudīja Direktīvas 2002/21 16. pantā paredzētās tirgus analīzes procedūras ietekmi uz konkurentiem un lietotājiem. Spriedums *Arcor* attiecās uz Savienības tiesisko regulējumu saistībā ar neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai, savukārt spriedumā *T-Mobile Austria* Tiesa interpretēja Direktīvas 2002/21 4. pantu saistībā ar tirgus aizsardzības pienākumiem apvienošanās kontekstā. Turpretī pamatlietas priekšmets ir konkurss par frekvenču izmantošanas tiesību piešķiršanu, un šajā kontekstā Tiesa šo tiesību normu vēl nav interpretējusi. Lai gan lietā C-329/21 ir līdzīga prejudiciālā nolēmuma tiesvedība, šīs lietas faktiskie apstākļi ir atšķirīgi un arī uzdotie prejudiciālie jautājumi atšķiras no šajā lietā uzdotajiem.

19 Visbeidzot, iesniedzējtiesa norāda, ka piemērojamo valsts tiesību aktu izpratnē specifikācijas ir tikai konkrētajā gadījumā vispārpiemērojams noteikums, kura likumību nevar apstrīdēt ar atsevišķu prasību. Tā likumību var apstrīdēt vienīgi ar prasību par individuālu lēmumu, kuru pieņemot, specifikācijas tika piemērotas kā vispārpiemērojams noteikums. Tādējādi, ja *Digi* būtu piedalījusies izsoles procedūrā, lai gan neatbilda konkursa specifikācijās noteiktajiem dalības nosacījumiem, VPLKB būtu pieņēmusi individuālu lēmumu par *Digi* izslēgšanu no dalības, pamatojoties uz specifikācijām. Nav šaubu, ka *Digi* būtu bijusi tiesīga apstrīdēt šādu lēmumu, ceļot prasību, kurā tā varētu arī apgalvot, ka specifikācijas ir prettiesiskas. Šādā gadījumā lēmums par izsoles iznākumu būtu jāaptur līdz tiesa pieņems nolēmumu par šo prasību, jo tiesa lemtu arī par specifikāciju likumību un līdz ar to – par *Digi* izslēgšanas likumību.

20 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, iesniedzējtiesa ierosina uz uzdoto prejudiciālo jautājumu atbildēt tādējādi, ka šajā lietā *Digi* nav *locus standi*. Iesniedzējtiesa uzskata, ka specifikāciju prettiesiskums var būt vienīgi tādas administratīvās tiesvedības priekšmets, kuru ir ierosinājis uzņēmums, kurš ir piedalījies izsoles procedūrā.

DARBA VERSIJA